

NAVF - UTREDNINGSAVDELINGEN

NORGES ALMENVITENSKAPELIGE FORSKNINGSRÅD

UTREDNINGER
OM
AKADEMISK ARBEIDSKRAFT

Melding nr. 1 1966

TILGANGEN PÅ NYE STUDENTER OG SAMLET ANTALL
STUDENTER VED NORSKE OG UTENLANDSKE
LÆRESTEDER I 1965

UNIVERSITETSFORLAGET

TILGANG PÅ NYE STUDENTER OG SAMLET ANTALL STUDENTER
VED NORSKE OG UTENLANDSKE LÆRESTEDER I 1965

I N N H O L D

	side
1. TILGANGEN PÅ NYE STUDENTER VED UNIVERSITETENE I BERGEN OG OSLO	1
2. TILGANGEN PÅ STUDENTER VED HÖGSKOLENE	6
3. TILGANGEN TIL STUDIER I UTLANDET	7
4. SAMLET TILGANG PÅ NYE STUDENTER VED NORSKE OG UTENLANDSKE LÆRESTEDER	7
5. TILSTRÖMNINGEN AV ARTIANERE TIL UNIVERSITET, HÖGSKOLER OG LÆRERSKOLER	9
6. SAMLET ANTALL STUDENTER VED NORSKE OG UTENLANDSKE LÆRESTEDER	9
7. SAMMENDRAG	14

TILGANG PÅ NYE STUDENTER OG SAMLET ANTALL STUDENTER VED
NORSKE OG UTENLANDSKE LÆRESTEDER

1. TILGANG PÅ NYE STUDENTER VED UNIVERSITETENE I BERGEN OG OSLO.

I tabellene 1a - 2b nedenfor er tallet på immatrikulerte i 1965 ved universitetene i Bergen og Oslo fordelt på fag og sammenliknet med tallene for årene 1955 - 1964. Fordelingen på fag bygger på de opplysninger studentene selv gir når de melder seg til immatrikuleringen.

Av tabellene går det fram at tallet på studenter som har oppgitt at de ønsker å studere ved Universitetet i Oslo var 3.307 eller 18 % større enn året før. Ved Universitetet i Bergen var tallet 644 - 8,4 % mindre enn året før.

Tabell 1a. Immatrikulerte ved Universitetet i Oslo årene 1955 - 1965 fordelt på de fagstudier de har oppgitt ved immatrikuleringen. (Bare immatrikulerte som har oppgitt at de skal studere).

F a g	Å r f o r i m m a t r i k u l e r i n g										
	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965
Teologi	18	28	23	31	30	52	27	69	60	71	71
Jus	135	179	181	177	184	194	194	226	310	398	406
Sosialökonomi	27	71	59	42	49	79	95	79	148	157	179
Sosiologi	1	3	1	4	5	1	9	4	10	10	33
Statsvitenskap	12	6	12	20	21	6	36	39	54	85	99
Psykologi	59	55	61	50	53	75	96	108	152	182	201
Pedagogikk	1	5	10	12	6	-	1	-	11	13	42
Etnografi	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Filologi	356	344	484	468	508	684	710	803	1154	968	1215
Realfag	190	247	348	321	378	440	489	558	729	613	697
Aktuarfag	1	4	10	11	16	-	-	12	20	2	1
Farmasi	51	40	57	31	61	44	31	21	42	32	47
Medisin	129	102	126	99	132	114	139	143	206	167	248
Odontologi	-	-	-	-	46	62	69	54	72	81	62
Mag. art. ¹⁾	16	18	18	26	19	4	3	3	6	15	6
I a l t	996	1102	1390	1292	1508	1755	1899	2120	2974	2794	3307

F a g	Å r f o r i m m a t r i k u l e r i n g										
	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965
Teologi	1,8	2,5	1,7	2,4	2,0	3,0	1,4	3,3	2,0	2,5	2,1
Jus	13,6	16,2	13,0	13,7	12,2	11,1	10,2	10,7	10,4	14,2	12,3
Sosialökonomi	2,7	6,4	4,2	3,3	3,2	4,5	5,0	3,7	5,0	5,6	5,4
Sosiologi	0,1	0,3	0,1	0,3	0,3	0,0	0,5	0,2	0,4	0,4	1,0
Statsvitenskap	1,2	0,6	0,9	1,5	1,4	0,3	1,9	1,8	1,8	3,0	3,0
Psykologi	5,9	5,0	4,4	3,9	3,5	4,3	5,1	5,1	5,1	6,5	6,1
Pedagogikk	0,1	0,5	0,7	0,9	0,4	-	0,1	-	0,4	0,5	1,3
Etnografi	-	-	-	-	-	-	-	0,0	-	-	-
Filologi	35,8	31,2	34,8	36,2	33,7	39,0	37,4	37,9	38,8	34,7	36,7
Realfag	19,0	22,4	25,0	24,8	25,1	25,1	25,7	26,3	24,5	21,9	21,1
Aktuarfag	0,1	0,4	0,7	0,9	1,1	-	-	0,6	0,7	0,1	0,0
Farmasi	5,1	3,6	4,1	2,4	4,0	2,5	1,6	1,0	1,4	1,2	1,4
Medisin	13,0	9,3	9,1	7,7	8,8	6,5	7,3	6,7	6,9	6,0	7,5
Odontologi	-	-	-	-	3,0	3,5	3,6	2,6	2,4	2,9	1,9
Mag. art. ¹⁾	1,6	1,6	1,3	2,0	1,3	0,2	0,2	0,1	0,2	0,5	0,2
I a l t	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

1) Bare magistergradsstudier under Det historisk-filosofiske fakultet.

Tabell 2a. Immatrikulerte ved Universitetet i Bergen årene 1955 - 1965 fordelt på de fagstudier de har oppgitt ved immatrikuleringen. (Bare immatrikulerte som har oppgitt at de skal studere.)

F a g	Å r f o r i m m a t r i k u l e r i n g										
	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965
Teologi	2	5	7	2	2	9	9	10	6	15	12
Jus	16	30	16	19	23	19	25	28	19	30	30
Sosialøkonomi	-	-	-	3	2	2	6	2	1	12	8
Sosiologi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Statsvitenskap	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	14
Psykologi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	23	18
Pedagogikk	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Etnografi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Filologi	35	88	117	75	102	118	166	171	285	276	258
Realfag	49	63	74	74	87	103	91	136	202	227	216
Aktuarfag	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	1
Farmasi	1	-	1	-	-	-	1	-	1	2	1
Medisin	6	9	10	15	18	19	24	20	64	51	53
Odontologi	-	-	-	-	1	2	5	15	39	49	24
Mag. art. 1)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Forbr. prøve	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	8
I a l t	109	195	225	188	235	274	327	382	617	703	644

Tabell 2b. Immatrikulerte ved Universitetet i Bergen årene 1955 - 1965 prosentvis fordelt på de fagstudier de har oppgitt ved immatrikuleringen.

F a g	Å r f o r i m m a t r i k u l e r i n g										
	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965
Teologi	1,8	2,6	3,1	1,1	0,9	3,3	2,8	2,6	1,0	2,1	1,9
Jus	14,7	15,4	7,1	10,1	9,8	6,9	7,7	7,3	3,1	4,3	4,7
Sosialøkonomi	-	-	-	1,6	0,9	0,7	1,8	0,5	0,2	1,7	1,2
Sosiologi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Statsvitenskap	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,7	2,2
Psykologi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3,3	2,8
Pedagogikk	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,2
Etnografi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Filologi	32,1	45,1	52,0	39,9	43,3	43,1	50,8	44,8	46,2	39,3	40,0
Realfag	45,0	32,3	32,9	39,3	37,0	37,6	27,8	35,6	32,7	32,3	33,5
Aktuarfag	-	-	-	-	-	0,7	-	-	-	-	0,2
Farmasi	0,9	-	0,4	-	-	-	0,3	-	0,2	0,3	0,2
Medisin	5,5	4,6	4,5	8,0	7,6	6,9	7,3	5,3	10,3	7,2	8,2
Odontologi	-	-	-	-	0,4	0,7	1,5	3,9	6,3	7,0	3,7
Mag. art. 1)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Forbr. prøve	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,8	1,2
I a l t	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Opplysningene fra immatrikuleringen gir et noe usikkert mål for tilgangen, da en del studenter faller fra eller skifter studium den nærmeste tiden etterpå. Et bedre generelt uttrykk for tilgangen enn tallet på immatrikulerte er antakelig tallet på personer som har bestått forberedende prøve i filosofi. Tabell 3 nedenfor viser antall studenter med forberedende prøve i filosofi ved universitetene i Bergen og Oslo årene 1945 - 1965, fra og med 1947 også som prosentandel av artiumskullet. I figur I vises en grafisk framstilling av tilgangen.

1) Bare magistergradsstudier under Det historisk-filosofiske fakultet etter den nåværende fakultetsinndeling for Universitetet i Oslo.

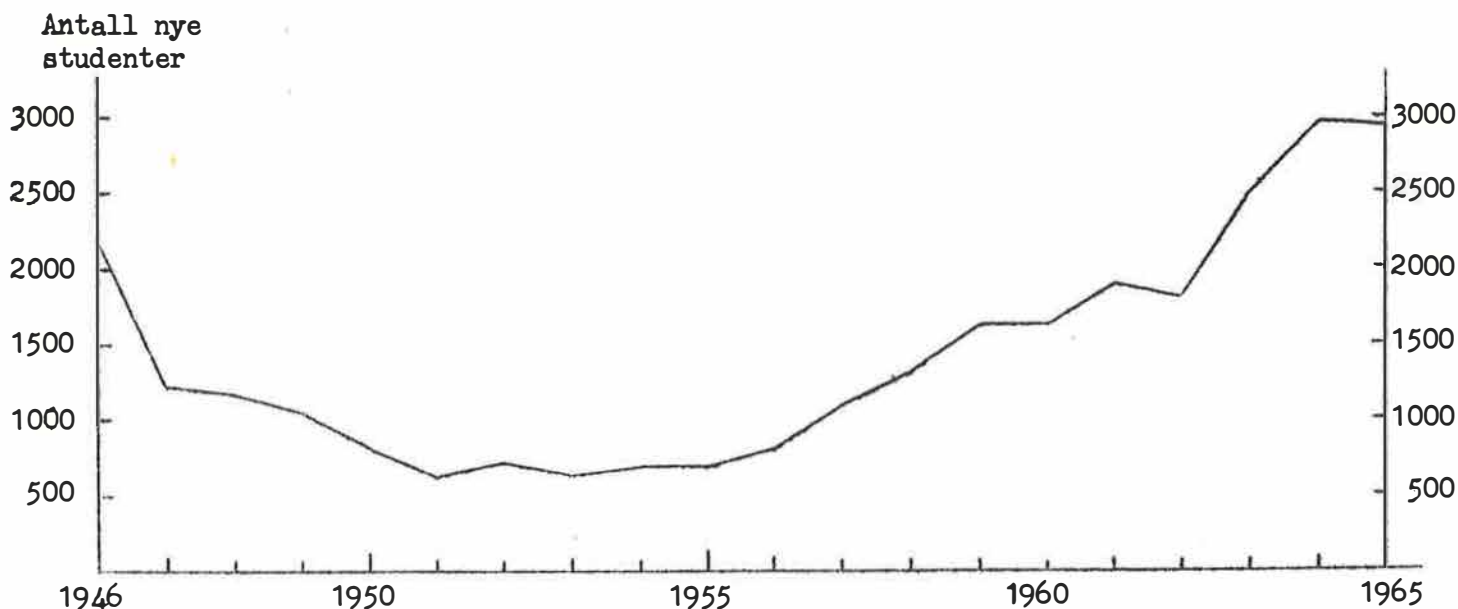
Tabell 3. Uteksaminerte fra forberedende prøve i filosofi ved universitetene i Bergen og Oslo årene 1945 - 1965. Antall og i prosent av artiumskullet.¹⁾

	Å r f o r b e s t å t t p r ö v e i f i l o s o f i										
	1945	1946	1947	1948	1949	1950	1951	1952	1953	1954	1955
Bergen	-	265	131	136	123	115	85	76	74	65	97
Oslo	2529	1928	1094	1031	932	698	537	636	560	622	584
Tilsammen	2529	2193	1225	1167	1055	813	622	712	634	687	681
I % av artiumskullet			24,3	22,2	20,4	17,0	14,8	18,6	17,5	19,4	18,8

	Å r f o r b e s t å t t p r ö v e i f i l o s o f i									
	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965
Bergen	109	148	142	236	284	291	365	573	687	700
Oslo	710	953	1176	1397	1357	1607	1437	1926	2290	2257
Tilsammen	819	1101	1318	1633	1641	1898	1802	2499	2977	2957
I % av artiumskullet	20,9	25,9	28,5	33,8	32,6	34,1	28,0	32,5	33,4	29,6

1) Vi har satt 50 % av kandidatene i relasjon til årets artiumskull, 30 % til fjorårets og 20 % til kullet to år tidligere. Prosentfordelingen er en tilnærming til den faktiske fordeling på artiumår, slik den var 1953 - 1962.

Figur I. Antall personer som har bestått forberedende prøve i filosofi ved universitetene i Bergen og Oslo årene 1946 - 1965.

Det siste året var tallet på kandidater som bestod forberedende prøve i filosofi omtrent det samme som året før. Fra 1955 til 1959 økte tallet på studenter med forberedende prøve i filosofi langt sterkere enn tallet på artianere. Siden 1959 har tallet utgjort ca. 1/3 av artiumskullet.

I tabellene 4 og 5 har vi til slutt prøvd å finne fram til mål for tilgangen til de enkelte studier, som er noe sikrere enn oppgavene fra immatrikuleringen. I fag hvor det foregår en systematisk registrering av de nye studentene ved begynnelsen av studiet, har vi nyttet opptakings- eller innmeldingstall som mål for tilgangen, i andre fag tallet på personer som har bestått prøver som avlegges tidlig i studiet.

For filologi og jus har vi måttet nøye oss med opplysningene fra immatrikuleringene. På grunn av de uensartede kriteriene blir ikke de årlige tilgangstallene for de ulike studiene helt innbyrdes sammenliknbare. Men tabellen gir et brukbart uttrykk for hvordan tilgangen til de enkelte universitetsstudier har utviklet seg i årene etter krigen.

Tabell 4. Tilgangen til enkelte studier ved Universitetet i Oslo (utenom magistergradsstudiene og aktuarstudiet) årene 1946 - 1965.

F a g	Antall nye studenter de enkelte år									
	1946	1947	1948	1949	1950	1951	1952	1953	1954	1955
Teologi ¹⁾	85	74	29	42	35	32	27	31	17	14
Jus	580	383	366	319	229	249	152	147	136	135
Sosialøkonomi ²⁾	-	54	102	68	61	46	27	22	13	12
Psykologi ³⁾	-	-	84	97	74	49	46	48	37	38
Filologi	649	496	282	233	247	249	272	265	304	356
Realfag ⁴⁾	218	106	103	125	123	124	126	129	164	138
Farmasi	30	45	25	30	25	20	20	20	30	30
Medisin	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

F a g	Antall nye studenter de enkelte år									
	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965
Teologi ¹⁾	13	41	33	47	46	68	67	90	53	71
Jus	179	181	177	184	194	194	226	310	398	406
Sosialøkonomi ²⁾	7	8	16	24	34	42	55	56	109	128
Psykologi ³⁾	32	43	58	59	77	91	138	175	214	239
Filologi	344	484	468	508	684	710	803	1154	968	1215
Realfag ⁴⁾	158	239	383	447	373	409	521	528	502	509
Farmasi	40	40	30	41	30	30	31	36	35	36
Medisin	100	100	130	130	130	130	130	130	130	130
Odontologi	-	-	-	50	50	50	50	50	50	50

1) Antall som har bestått forberedende prøve i hebraisk. Inkluderer også tilgangen til Menighetsfakultetet.

2) Antall som har bestått forberedende prøve i matematikk for sosialøkonomer.

3) Antall innmeldte ved Psykologisk institutt.

4) Tilgangstallene for årene 1946 - 1957 er antall studenter som har løst studiekort for å studere realfag. For tilgangen 1958 - 1962 er benyttet antall studenter som har bestått Fo1-2-prøven i matematikk for realister. For 1963, 1964 og 1965: Netto opptak til fagstudiet i januar 1964, 1965 og 1966.

Tabell 5. Tilgang til filologi-, realfag-, medisin- og odontologistudiet ved Universitetet i Bergen 1955 - 1965.

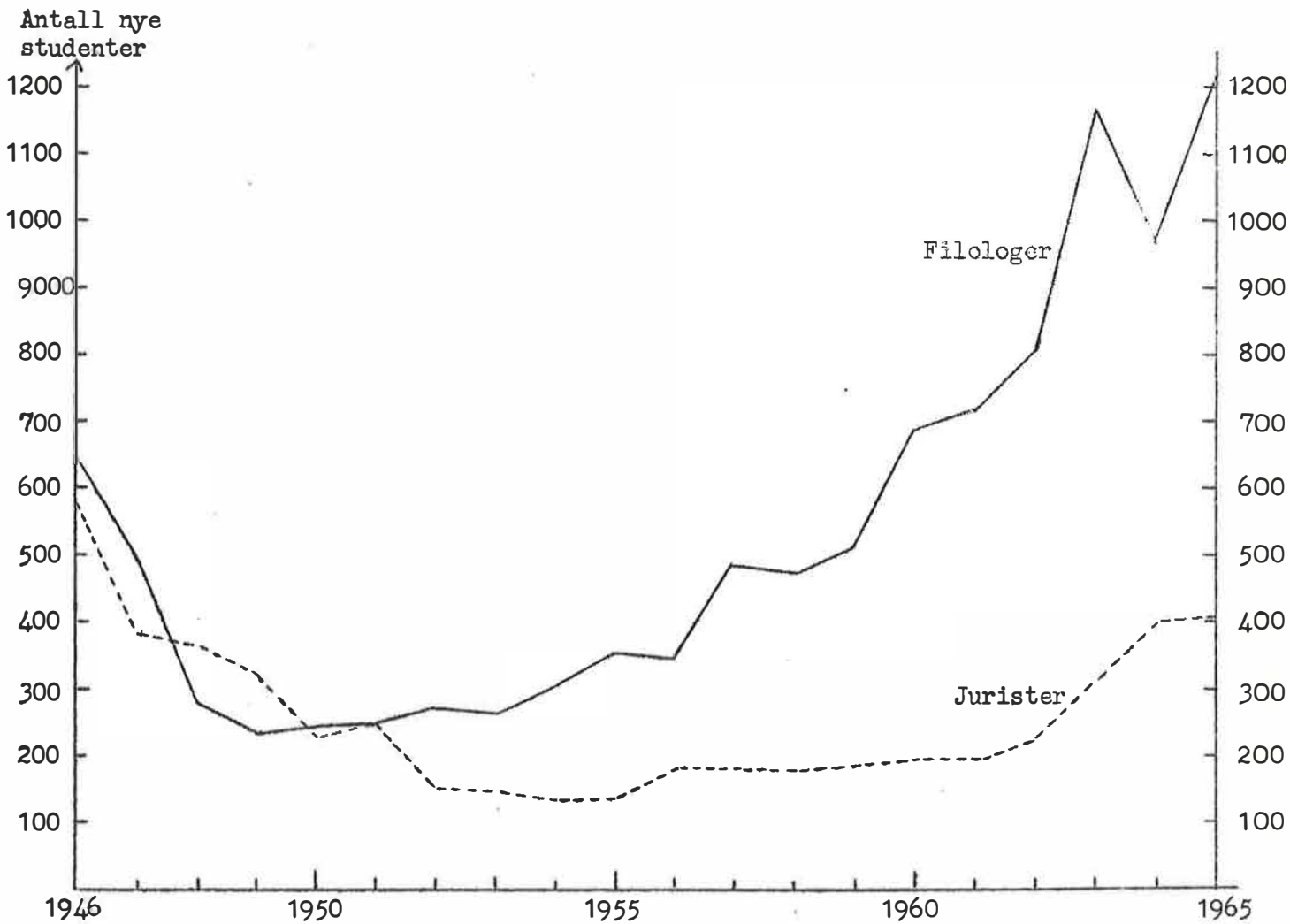
F a g	Antall nye studenter de enkelte år										
	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965
Filologi ¹⁾	35	88	117	75	102	118	166	164	415	463	464
Realfag ²⁾	45	70	58	71	107	122	116	158	240	258	209
Medisin	-	-	-	-	-	-	-	-	40	40	40
Odontologi ³⁾	-	-	-	-	-	-	-	23	64	48	48

1) For årene 1955 - 1962: Antall ifølge opplysningene ved immatrikuleringene. For årene 1963, 1964 og 1965: Antall som har løst studiekort for å studere filologi.

2) Antall som har løst studiekort for å studere realfag.

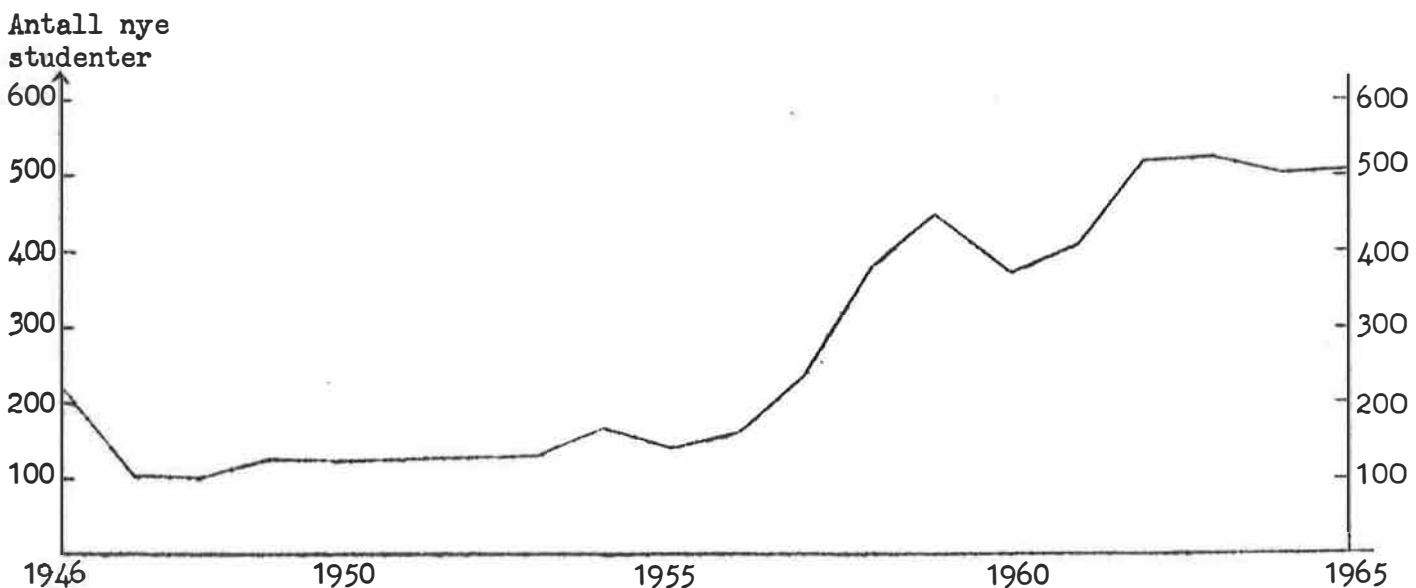
3) Odontologistudenter med deleksamen i utlandet, opptatt ved Universitetet i Bergen for å fullføre studiet der.

Figur II. Tilgang på nye studenter til filologi og jus ved Universitetet i Oslo årene 1946 - 1965.¹⁾

1) Ifölge studentenes opplysninger ved immatrikuleringen.

Figur III. Tilgang på nye studenter til realfag ved Universitetet i Oslo årene 1946 - 1965¹⁾.

1) Tilgangstallene for årene 1946 - 1957 er antall studenter som har løst studiekort for å studere realfag. For tilgangen 1958 - 1962 er benyttet antall studenter som har bestått Fo1-2-prøven i matematikk for realister. For 1963, 1964 og 1965: Netto opptak til fagstudiet i januar 1964, 1965 og 1966.

Rekrutteringen til fleste åpne studier ved Universitetet i Oslo gikk sterkt tilbake de første årene etter krigen og lå usedvanlig lavt i årene 1950 - ca. 1955. Mot slutten av 1950-årene inntrådte en rask økning. I femårsperioden 1958 - 1963 økte tilgangen til realfagstudiet med nær 60 %, til det juridiske studiet med 75 % og til filologistudiet med nesten 150 %. Tilgangen til det teologiske studiet ble mer enn fordoblet, og til det psykologistudiet ble den tredoblet. Også for det sosialøkonomiske studiet, som hadde den relativt største nedgang i rekrutteringen i 1950-årene, økte tilgangen til studiet sterkt i denne perioden.

De to siste årene har utviklingen vært noe anderledes. Til realfagstudiet blir det nå tatt opp ca. 500 nye studenter årlig. Tilgangen til filologi- og teologistudiet har det siste året igjen hatt en økning, etter en nedgang i rekrutteringen året før. For fagene jus, sosialøkonomi og psykologi har tilgangen fortsatt å øke, dog ikke så sterkt det siste året som året før.

Ved Universitetet i Bergen har det det siste året vært en svak nedgang i tilgangen på nye studenter til realfagstudiet, mens tilgangen til filologistudiet er omtrent den samme som året før.

Til det medisinske studiet er det tatt opp 130 studenter i Oslo og 40 i Bergen hvert av de tre siste år. De foregående fem år ble det tatt opp 130 studenter pr. år, hvorav 40 av hvert kull skal fullføre studiet i Bergen.

Opptakingstallene til det farmasøytiske studiet har svinget noe. I 1965 ble det tatt opp 36 studenter, i 1963 og 1964 var opptakstallene henholdsvis 36 og 35, og de foregående tre år ble det hvert år tatt opp ca. 30 studenter til dette studiet.

2. TILGANGEN PÅ STUDENTER VED HØGSKOLENE

Tabell 6 viser tilgangen på studenter ved høgskolene årene 1955 - 1965. Fra 1955 til 1959 steg den årlige tilgangen fra 549 til 689 (tannlegestudenter iberegnet) eller med 25 %. Fra 1959 til 1965 økte tilgangen videre med over 100 % (tannlegestudenter ikke iberegnet) til 1422. Den raske stigningen de siste seks årene skyldes vesentlig økt tilgang ved Norges lærerhøgskole, Norges tekniske høgskole og Norges Handelshøgskole.

Tabell 6. Oversikt over studenter opptatt ved høgskolene og ved Statens arkitekt-skole årene 1955 - 1965.

År	Norges Handels-høgskole	Norges lærer-høgskole ¹⁾	Norges landbruks-høgskole	Norges veterinær-høgskole	Norges tannlege-høgskole ²⁾	Norges tekniske høgskole	Statens arkitekt-skole, Oslo	I alt
1955	53	-	76	25	52	322	21	549
1956	54	-	76	20	50	341	-	541
1957	55	-	92	20	53	356	21	597
1958	60	45	79	20	52	379	-	635
1959	59	61	92	20	-	386	21	639
1960	61	285	90	20	-	434	-	890
1961	58	290	103	25	-	471	16	963
1962	91	266	107	26	-	483	16	989
1963	126	277	114	27	-	513	20	1077
1964	175	332	123	31	-	588	20	1269
1965	180	398	131	32	-	651	30	1422

1) Grunnfags- og mellomfagsstuderende. En del av disse tar ikke sikte på å fullføre cand. mag.-eksamen.

2) Fra og med høsten 1959 er denne høgskole gått inn som et fakultet ved Universitetet i Oslo.

Tabell 7. Tilgang på nye studenter ved Norges lærerhøgskole årene 1959 - 1965 fordelt på fag.

F a g	A n t a l l n y e s t u d e n t e r						
	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965
Pedagogikk	..	..	30	34	28	47	50
Filologi	..	..	167	125	126	203	225
Musikk	..	..	-	-	22	22	26
Realfag	..	..	73	46	68	46	78
Andre fag ¹⁾	..	..	20	61	33	14	19
I a l t	61	285	290	266	277	332	398

1) Forberedende prøve og eksamensfrie kurs.

3. TILGANGEN TIL STUDIER I UTLANDET

Opgavene over antall studenter i utlandet og kommentarene nedenfor bygger på opplysninger gitt av Statens lånekasse for studerende ungdom.

Tabell 8 viser tilgangen på nye studenter de siste årene.

Tabell 8. Tilgang på norske studenter ved utenlandske læresteder årene 1958 - 1965 - i alt og fordelt etter fagstudium.

Å r	Arkitekt- fag	Ingeniør- fag	Medisin	Odontologi	Handelsfag	Andre fag	S u m
1958		330	170	100	90	-	690
1959		239	167	97	90	-	593
1960		247	116	67	75	-	505
1961	19	229	143	85	88	-	564
1962	29	239	163	119	99	13	662
1963	22	281	260	127	103	21	814
1964	39	367	273	87	134	20	920
1965	47	298	226	57	130	46	804

Den samlede tilgang til studier i utlandet var i 1965 omtrent den samme som i 1963, men en god del lavere enn i 1964, da det ble tatt opp flere norske studenter i utlandet enn noe tidligere år etter krigen.

Nedgangen det siste året skyldes særlig lavere opptak av norske studenter i Vest-Tyskland til odontologi, medisin og ingeniørfag. Også i Sveits gikk tilgangen på ingeniørstudenter ned det siste året, her var det dessuten en vesentlig nedgang i tallet på nye studenter til handelsfag. Nederlandske læresteder har nå på de nærmeste sluttet å ta opp norske studenter til medisinstudiet (3 nye studenter hvert av de to siste år, mot henholdsvis 31 og 63 i 1962 og 1963).

Det lavere opptak av norske medisinere, odontologer og ingeniørstudenter i Vest-Tyskland, Sveits og Nederland har ført til en økt tilgang av medisinere til Frankrike, Storbritannia og "andre land" (Irland, Belgia og Island), ingeniørstudenter til Storbritannia, U.S.A. og Canada - og odontologer til Frankrike og andre land. Den økte tilgangen til disse land oppveier likevel ikke nedgangen i opptakstallene ved vest-tyske, sveitsiske og nederlandske læresteder. For handelsfag derimot, er nedgangen i antall nye studenter til Sveits blitt kompensert av økt tilgang til en del andre land (Danmark, Storbritannia, U.S.A. og Canada).

For arkitektfag har det vært en viss økning i tilgangen til utlandet de siste to årene, vesentlig til Storbritannia.

4. SAMLET TILGANG PÅ NYE STUDENTER VED NORSKE OG UTENLANDSKE LÆRESTEDER

Tabell 9 viser samlet tilgang på nye studenter for årene 1959 - 1965 ved norske og utenlandske læresteder. Tabellen viser også hvor stor prosentandel de nye studentene utgjør av artiumskullet (etter den forutsetning at 50 % av studentene tilhører årets artiumskull, 30 % fjorårets og 20 % kullet to år tidligere).

Tabell 9. Nye studenter årene 1959 - 1965 ved norske og utenlandske læresteder.
- Antall og i prosent av artiumskullet¹⁾.

		Nye studenter			
		Ved universitetene i Oslo og Bergen og Menighetsfak. ²⁾	Ved norske høyskoler	Ved læresteder i utlandet	Nye studenter i alt
1959	Antall	1724	639	593	2956
	I % av artiumskullet	35,8	13,3	12,3	61,4
1960	Antall	1721	890	505	3116
	I % av artiumskullet	34,2	17,7	10,1	62,0
1961	Antall	1978	963	564	3505
	I % av artiumskullet	35,6	17,3	10,2	63,1
1962	Antall	1883	989	662	3534
	I % av artiumskullet	29,3	15,3	10,3	54,8
1963	Antall	2585	1077	814	4476
	I % av artiumskullet	33,6	14,0	10,6	58,2
1964	Antall	3062	1269	920	5251
	I % av artiumskullet	34,4	14,3	10,3	59,0
1965	Antall	3043	1422	804	5269
	I % av artiumskullet	30,4	14,2	8,0	52,7

- 1) Etter den forutsetning at 50 % av de nye studentene tilhører årets artiumskull, 30 % fjorårets og 20 % kullet to år tidligere.
- 2) Studenter som har tatt forberedende prøve i filosofi + studenter opptatt ved det farmasøytiske og det odontologiske studium.

Ifølge anslaget i tabell 9 utgjorde tilgangen på nye studenter 61 - 63 % av artiumskullet årene 1959 - 1961. Siden 1962 har andelen vært noe lavere, og den svinget fra 53 - 59 %, med lavest andel det siste året. Studietilbøyeligheten ligger fortsatt langt høyere enn i begynnelsen av 1950-årene da studenttilgangen lå på 35 - 40 % av artiumskullet.

Vi må regne med en fortsatt økning i tilstrømningen til universitet og høyskoler i Norge de nærmeste årene, som følge av en forventet økning i artiumskullene. Ifølge prognoser bygget på nåværende elevtall i gymnaset vil vi få en stigning i artianertallet på 10,7 % fra 1965 til 1966 - fra 10.757 til 11.500. Artianertallet i 1967 er anslått til 12.400, i 1968 til 12.700 (se tabell 20).

Det kan være grunn til å regne med at den faktiske studiefrekvens vil gå noe ned de nærmeste årene. I tabell 10 nedenfor har vi anslått tilgangen til akademiske studier i inn- og utland i 1966 og de nærmeste år. Vi har beregnet tilgangen etter to alternativ for artianernes studietilbøyelighet - henholdsvis 50 % og 55 %.

Tabell 10. Prognose over tilgangen på nye studenter til akademiske studier i inn- og utland årene 1966 - 1969.

	1966	1967	1968	1969
Studietilbøyelighet = 50 % av artiumskullet	5.500	5.900	6.200	6.400
Studietilbøyelighet = 55 % av artiumskullet	6.000	6.500	6.800	7.000 - 7.100

Tallene er avrundet til nærmeste 100. Ved beregning av tidsavstanden mellom examen artium og studiets begynnelse er nyttet samme formel som i tabell 9.

5. TILSTRÖMNINGEN AV ARTIANERE TIL UNIVERSITET, HÖGSKOLER OG LÆRERSKOLER

Tabell 11. Tilgang til universitet, høyskoler og lærerskoler årene 1959 - 1965.

År	Antall nye studenter/elever		Studenter begynt eller tatt opp i alt		
	Begynt ved akad. læresteder i inn- og utland	Tatt opp ved 2-årig og 3-årig lærerskole	Antall	i % av artiumskullet ¹⁾	i % av artiumskullet + kand. fra ök. gymnas ¹⁾
1959	2956	1170	4126	85,5	78,3
1960	3116	1087	4203	83,4	75,8
1961	3505	1201	4706	84,6	76,5
1962	3534	1383	4917	76,2	68,9
1963	4476	1615	6091	79,2	71,4
1964	5251	1725	6976	78,4	71,0
1965	5269	1891	7160	71,6	64,7

1) Etter den forutsetning at 50 % av studentene tilhører årets artiumskull, 30 % fjorårets og 20 % kullet to år tidligere.

Tilgangen til universitet, høyskoler og lærerskoler har de syv siste år utgjort 76 - 85 % av artiumskullene. Regner vi tilgangen i forhold til summen av artianere og kandidater fra økonomisk gymnas, blir prosentandelen 65 - 78. Det er sannsynlig at prosentandelen av artianere som begynner ved universitet, høyskoler og lærerskoler tilsammen kommer til å synke noe de nærmeste årene (som følge av at tallet på artianere vil stige relativt raskere enn tallet på utdanningsplasser ved universitet og høyskoler).

6. SAMLET ANTALL STUDENTER VED NORSKE OG UTENLANDSKE LÆRESTEDER

Stigningen i tilgangen på nye studenter har slått ut i sterk økning i det totale antall studenter ved universitetene, noe som går fram av tabell 12 nedenfor. De fem siste årene har tallet økt fra 6.563 til 14.487, eller med over 100 %.

Tabell 12. Samlet studenttall ved universitetene i Bergen og Oslo årene 1946 - 1965.

	Samlet studenttall de enkelte år									
	1946	1947	1948	1949	1950	1951	1952	1953	1954	1955
Universitetet i Bergen	284	234	417	394	391	352	403	451	415	472
Universitetet i Oslo	6209	6005	4946	4898	4682	3694	3463	3358	3319	3177
Begge universitet	6493	6239	5363	5292	5073	4046	3866	3809	3734	3649

	Samlet antall studenter de enkelte år									
	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965
Universitetet i Bergen	545	617	640	851	963	1142	1375	1835	2419	2812
Universitetet i Oslo	3187	3515	4373	5161	5600	6438	7407	8917	10202	11675
Begge universitet	3732	4132	5013	6012	6563	7580	8782	10752	12621	14487

Tabell 13. Samlet antall studenter ved Universitetet i Oslo høstsemestrene 1958 - 1965 fordelt på fagstudier.

F a g	Antall innskrevne studenter høstsemestrene							
	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965
Teologi	58	57	55	70	76	76	100	102
Jus	683	698	678	745	809	978	1163	1360
Sosialøkonomi	56	97	126	163	209	321	358	464
Sosiologi ¹⁾	24	11	20	15	32	53	66	105
Statsvitenskap ¹⁾	58	58	69	72	86	124	182	241
Psykologi (mag. art. inkl.)	138	178	180	201	327	424	487	618
Pedagogikk ¹⁾	36	8	18	9	7	87	156	214
Etnografi ¹⁾	6	1	1	5	10	8	11	22
Filologi	1429	1684	1922	2262	2640	3179	3625	4325
Mag. art. (utenom samf.vit.)	77	98	84	114	122	124	91	119
Realfag og mag. scient.	1114	1366	1530	1765	2083	2448	2688	2816
Aktuarfag	11	23	23	41	37	42	20	21
Farmasi	119	116	103	121	133	140	135	146
Medisin	564	590	600	631	625	696	700	722
Odontologi	-	176	191	224	211	217	215	210
Andre fag (forbr. prøve)	-	-	-	-	-	-	205	190
A l l e f a g	4373	5161	5600	6438	7407	8917	10202	11675

1) I tillegg kommer en del grunnfagsstuderende som er registrert under Det historisk-filosofisk fakultet, her tatt med under filologi.

Tabell 14. Samlet antall studenter ved Universitetet i Bergen høstsemestrene 1958 - 1965 fordelt på fagstudier.

F a g	Antall innskrevne studenter høstsemestrene							
	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965
Teologi	-	-	-	-	5	33	49	34
Jus	-	-	-	-	28	27	30	30
Filologi	218	291	337	465	625	815	1069	1228
Realfag og mag. scient.	242	320	380	442	483	632	835	1011
Medisin	157	167	181	179	182	201	241	280
Odontologi	-	-	-	-	30	96	149	161
Samfunnsvitenskapelige fag ¹⁾	..	..	..	..	..	..	..	23
Pedagogisk seminar	-	22	15	12	16	32	35	36
Andre fag og uspesifisert	23	51	50	44	6	-	11	9
A l l e f a g	640	851	963	1142	1375	1836	2419	2812

Ved Norges lærerhøgskole var det høsten 1965 513 filologer og 228 realister.

De fem siste årene har tallet på juridiske studenter økt med vel 100 % og tallet på teologistudenter med ca. 150 % (Menighetsfakultetets studenter er ikke medregnet her). For filologi- og realfagstudiet er økningen henholdsvis ca. 150 % og ca. 100 % (inklusive Norges lærerhøgskole).

Den relativt sterkeste økningen den siste femårsperioden hadde de samfunnsvitenskapelige fagene. Studenttallet i de fag som etter den nåværende fakultetsinndeling ved Universitetet i Oslo hører til Det samfunnsvitenskapelige fakultet er blitt firedoblet i løpet av denne perioden. Denne økningen utgjør ca. 16 % av den totale økningen i studenttallet ved universitetene i Bergen og Oslo i samme periode. Studentene i samfunnsvitenskapelige fag utgjorde i 1960 7,4 % av den totale studentmasse ved Universitetet i Oslo, i 1965 var denne gruppens andel av totalen økt til 14,3 %.

1) Oppgave finnes bare for 1965. Tidligere år er studentene i samfunnsvitenskapelige fag tatt med under: "Andre fag og uspesifisert".

Tabell 15. Samlet antall studenter ved Norges lærerhøgskole høstsemestrene 1959 - 1965 fordelt på fagstudier.

F a g	Antall innskrevne studenter høstsemestrene						
	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965
Pedagogikk	20	33	41	44	45	83	106
Filologi	66	165	297	352	358	444	477
Musikk	-	-	-	14	34	35	38
Realfag	3	74	139	167	186	198	230
Andre fag ¹⁾	41	49	28	20	74	32	62
S u m f a g	130	321	505	597	697	792	913
Studenter i alt ²⁾	102	309	500	594	689	782	904

- 1) Omfatter eksamensfrie kurser, pedagogisk seminar og forberedende prøver.
- 2) En del studenter studerer mer enn ett av de fagene som er oppført i forspalten til tabellen. Antall studenter blir derfor noe lavere enn summen for alle fag.

Tabell 16. Samlet antall studenter ved norske høgskoler, Menighetsfakultetet og Statens arkitektskole i Oslo høstsemestrene 1958 - 1965¹⁾.

F a g	Antall innskrevne studenter høstsemestrene							
	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965
Norges Handelshøyskole	177	183	185	189	213	296	415	516
Norges lærerhøgskole	-	102	309	500	594	689	782	904
Norges landbrukshøgskole	263	258	259	281	294	317	340	373
Norges veterinærhøgskole	172	158	152	156	162	163	170	173
Norges tekniske høgskole	1567	1710	1811	1947	2047	2200	2400	2641
Statens arkitektskole, Oslo	21	23	23	71	81	82	89	110
Menighetsfakultetet	152	178	208	250	315	349	384	433
I a l t	2352 ²⁾	2612	2947	3394	3706	4096	4580	5150

- 1) Tallene for 1958 og 1959 er hentet fra Statistisk Årbok 1960 og 1961, unntatt for Norges tekniske høgskole og Statens arkitektskole. Tallene for Norges tekniske høgskole for disse to år er tatt fra en utredning fra NTNf ved T. Hernes (sept. 1962) De øvrige tall er innsamlet av NAVF's utredningsavdeling.
- 2) Eksklusive 246 studenter ved Norges tannlegehøgskole.

Tabell 17. Samlet antall norske studenter ved utenlandske læresteder årene 1958 - 1965 fordelt på fagstudier¹⁾.

F a g	Antall norske studenter i utlandet årene :							
	1958/59	1959/60	1960/61	1961/62	1962/63	1963/64	1964/65	1965/66
Arkitektfag	85	130 ²⁾	93	92	102	100	129	130
Ingeniørfag	1354		1129	1044	1036	1100	1227	1117
Medisin	717	782	836	862	971	1115	1254	1175
Odontologi	524	488	484	478	520	490	451	338
Handelsfag	254	215	225	226	270	315	398	399
Andre fag	117	44	53	50	55	80	88	130
I a l t	3051	2833	2820	2752	2954	3200	3547	3289

- 1) Opplysningene om studenter i utlandet er gitt av Statens lånekasse for studerende ungdom.
- 2) Spesifikasjon på arkitektfag og ingeniørfag mangler for året 1959/60.

Tabell 18 viser antall norske studenter årene 1956 - 1965 fordelt på norske og utenlandske læresteder.

Tabell 18. Samlet antall norske studenter ved norske og utenlandske læresteder årene 1956 - 1965.

Å r	Studenter i Norge	Norske studenter i utlandet	Norske studenter i alt
1956/57	5.990	2.575	8.565
1957/58	6.686	2.822	9.508
1958/59	7.611	3.051	10.662
1959/60	8.624	2.833	11.457
1960/61	9.510	2.820	12.330
1961/62	10.974	2.752	13.726
1962/63	12.488	2.954	15.442
1963/64	14.848	3.200	18.048
1964/65	17.201	3.547	20.748
1965/66	19.637	3.289	22.926

Tallet på norske studenter var høsten 1963 kommet opp i 18.000, i 1964 var det 20.750 og høsten 1965 var det nær 23.000, derav vel 19.600 ved innenlandske læresteder.

Tallet på norske studenter i utlandet utgjør i dag en langt mindre del av det samlede antall studenter enn for 9 år siden - ca.14% i år mot nær 30 % i 1956/57. Mens tallet på studenter i Norge er blitt mer enn tredoblet i dette tidsrom og nå er kommet opp i 19.600, har tallet på norske studenter i utlandet vært forholdsvis stabilt og mesteparten av tiden ligget omkring 3.000.

Tabell 19. Oversikt over antall artianere i årene 1945 - 1965. Absolutte tall og prosentandel av det ungdomskull artianerne tilhører (19½ år).

Artiums- år	Oversikt over antall 19½-åringer ¹⁾	Antall artianere	Artianer- frekvens	Oversikt over kandidater fra:		
				Ökonomisk gymnas	Ök. gymnas + ex. artium	Ök.gymn.+ ex. artium i % av 19½-åringer
1945	49.789	4.743	9,5		4.743	9,5
1946	47.806	4.980	10,4		4.980	10,4
1947	46.016	5.333	11,6		5.333	11,6
1948	45.506	5.392	11,8		5.392	11,8
1949	44.838	5.038	11,2		5.038	11,2
1950	44.151	4.484	10,2		4.484	10,2
1951	42.939	3.847	9,0		3.847	9,0
1952	41.164	3.665	8,9		3.665	8,9
1953	39.377	3.539	9,0	187	3.726	9,5
1954	39.087	3.547	9,1	253	3.800	9,7
1955	39.515	3.765	9,5	372	4.137	10,5
1956	40.559	4.269	10,5	348	4.617	11,4
1957	41.879	4.540	10,8	395	4.935	11,8
1958	43.161	4.880	11,3	409	5.289	12,3
1959	44.373	4.958	11,2	494	5.452	12,3
1960	43.990	5.210	11,8	560	5.770	13,1
1961	46.057	6.176	13,4	640	6.816	14,8
1962	51.177	7.419	14,5	779	8.198	16,0
1963	56.233	8.809	15,7	840 ²⁾	9.649	17,2
1964	60.429	9.807	16,2	1.089 ²⁾	10.896	18,0
1965	64.550	10.757	16,7	1.190 ²⁾	11.947	18,5

1) Bygger på oppgaver fra Statistisk sentralbyrå.

2) Foreløpig anslag.

Tabell 20. Prognose over antall artianere og artianerfrekvenser årene 1966 - 1975. Prognose over antall kandidater fra økonomisk gymnas.

Artiums- år	Prognose over antall 19½-åringer ²⁾	Artianere alt. I ¹⁾		Artianere alt. II ¹⁾		Antall kandidater ³⁾ fra økonomisk gymn.	
		Antall	Artianer- frekvens	Antall	Artianer- frekvens	Alt. I	Alt. II
1966	66.300	11.500	17,4	11.500	17,4	1.150	1.150
1967	63.900	12.400	19,4	12.400	19,4	1.240	1.240
1968	61.600	12.700	20,6	12.700	20,6	1.270	1.270
1969	60.300	13.200	21,9	13.000	21,5	1.320	1.300
1970	59.500	13.700	23,1	13.300	22,4	1.370	1.330
1971	59.530	14.500	24,4	13.900	23,3	1.450	1.390
1972	60.680	15.600	25,7	14.700	24,2	1.560	1.470
1973	60.780	16.400	26,9	15.300	25,1	1.640	1.530
1974	60.870	17.200	28,2	15.800	26,0	1.720	1.580
1975	61.750	18.200	29,4	16.600	26,9	1.820	1.660

1) I alternativ I forutsettes en stigning i gymnasfrekvensen på 1,4 prosentenheter pr. år (dvs. det samme som den faktiske stigning i tidsrommet 1957 - 1965). I alternativ II er det forutsatt en stigning i gymnasfrekvens på 1 prosentenheter pr. år.

2) Bygger på oppgaver fra Statistisk sentralbyrå.

3) I prognosen er det forutsatt at antall kandidater fra økonomisk gymnas utgjør 10 % av antall artianere. Dette er en tilnærming av det faktiske forholdstall de siste fem år (10,5 %).

7. SAMMENDRAG

I 1965 begynte ca. 5.300 norske studenter ved universitet og høgschooler i inn- og utland. Av disse begynte vel 3.000 ved universiteter i Norge, vel 1400 ved høgschoolene og ca. 800 i utlandet. Den samlede tilgang var omtrent den samme som året før, men utgjorde en lavere andel av artiumskullet - ca. 53 % mot 59 % i 1964.

Tilgangen av norske studenter til akademiske læresteder i inn- og utland og til lærerskolens studentlinjer var tilsammen 7160 eller ca. 71 % av artiumskullet.

Tallet på studerende ved norske universitet og høgschooler var høsten 1965 kommet opp i over 19.600. Dette innebærer mer enn en fordobling av studenttallet de siste fem årene. I tillegg var det 3300 norske studenter i utlandet. Tilsammen var tallet på norske studenter nesten 23.000 høsten 1965.

O s l o , september 1966.

NAVF's utredningsavdeling/ Tone Holter
Sigmund Vangnes